„БРАНИК“ ИЗЛАЗИ
пет пута на недељу.

ПРЕТПЛАТА и ОГЛАСИ
шаљу се на администрацију,
А РУКОПИСИ
уредништву „Браника“ у Нови Сад.

Рукописи се не враћају.

БРАНИК

ЦЕНА ЈЕ „БРАНИКУ“

	За Угарску Србију, Босну и др. стране земље		
на годину	К 34·—	46·—	дин.
на по године	К 17·—	23·—	„
на чет. „	К 8·50	11.50	„

Поједини бројеви стају 12 потура

ОГЛАСИ
рачунају се 10 пот. од реда ситних слова

Уредништво и администрација „Браника“ налази се у кући А. Пајевића у Дунавској ул. бр. 36.

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ СЛОБОДОУМНЕ СТРАНКЕ.

Бр. 119 | У Новом Саду, у суботу 16. (29.) јуна 1912. | Година XXVIII.

Свесловенски соколски слет у Прагу.

С поносом може погледати Златни Праг, може погледати чешки народ у својим словенским осећајима на оно, што ових дана бива у престоници краљевине Чешке. Чешки народ знао је око себе окупити словенска племена у нашој монархији, па и она друга словенска племена са истока, југа и са севера, која су изван наше монархије, све у осећају *словенске солидарности*. А та солидарност потакнута је једном мисли, која храбри и челичи словенске осећаје *самопоуздањем* не само у своју умну, него и у своју *физичку снагу*. То је осећај умне и физичке снаге *у обрану свога народнога бића*.

Соколство у словенских племена има јачега и вишега значаја, него *гимнастичка друштва* у других европских народа. Данас готово сви европски цивилизовани народи имају своја гимнастичка друштва. Баш новија цивилизација изазвала је оснивање и неговање гимнастичких друштава, да не би разнеженим животом новије цивилизације физичка снага *угњила* па да би се освеженом физичком снагом *освежио и дух*. Стара је, врло стара, али вечито *истинита* она изрека: mens sana in corpore sano (здрав ум у здраву телу).

Али ако у других европских народа гимнастичка друштва служе само тој сврси, да челиче физичку снагу тих народа, у Словена, од којих велик део још нема свога осигураног бића, *челичење* физичке снаге служи и на то, да у своме самопоуздању за осигурање свога народнога бића и у *културном* погледу Словени могу рећи: Ево наших *мишица, ево наше памети!*

Нема сумње, да челичење физичке снаге иде упоредо са развијањем слободе и културе. То видимо и у Швајцарској и у Немаца, где је са немачким „Turnverein“-има започела струја челичења физичке снаге. За германским племенима дошла су латинска племена, а за латинским племенима словенска племена, премда се за словенска племена не може казати, да су занемарила челичење своје физичке снаге у давнашњим временима. У Срба су извесне гране гимнастике биле од вајкада у јеку: бацање камена с рамена, скакање, рвање и т. д. Само наравно да та гимнастика није имала онај сасвим правилни, рационални облик, који се данас уз гимнастичке справе на све гране челичења човечјег тела распростире. Па је заиста дивно, да се у новијој цивилизацији баш показало, да се ваља вратити на онај поступак пре хиљаде и више година, кад се поред умнога вежбања неговало и физичко вежбање тела, које је нашло свога израза у играма у старих Грка и Римљана, па нашло свој врхунац у *олимпијским играма*, које се баш у најновијем нашем веку поново култивирају а са насловом: олимпијске игре.

То јачање и челичење физичке снаге у Словена нашло је првог и најјачега одјека у наше *браће Чеха*. Они су служили за пример и углед свима другим словенским племенима. Словенска гимнастичка друштва са именом **сокола**, те дивне и омиљене птице, примили су назив **Соколства**, што се данас у велику размеру развило у свију Словена.

И у нас Срба овде требало је само као неке варнице па да падне *мисао о оснивању Соколства* те да се за врло кратко време развије мисао Соколства. Није давно, како се у нас није ни знало за Соколство, а ево данас слабо да има које српске вароши, слабо којега већег српског места а да нема *српских Соколова*. Ми се врло радујемо, што ће наша *најмлађа фрушкогорска жупа* као српско соколско друштво знати заузети достојно место у Златном Прагу.

Дивно је то, што се данас пред нашим очима развија са Соколством. Старији нараштај у Словена није могао имати ни појма о значају Соколства за Словене.

Тамо у Златном Прагу данас има на окупу преко **50.000 словенских Соколова**. То је нешто импозантно, нешто огромно. Представите себи ту масу Соколова, ту јаку, челичну, па интелигентну *словенску омладину* из свију крајева, где се чује словенска реч. Ту су вам млади Чеси из Чешке, Моравске и Шлеске, ту су најближи Чесима Словаци из Угарске, ту Словенци из Крањске, Штајерске, Корушке и Истре, ту Хрвати и Срби из Далмације, Хрватске и Славоније, ту Босанци и Херцеговци свих трију вера, ту Срби из Србије, ту Бугари са Дунава и Балкана, па чак тамо са обала Црнога Мора, па ту су Руси из Галиције, те Соколи из велике Русије чак тамо са далекога Дона. То је та *словенска заједница*, која данас импонује. Али на жалост, у тој словенској заједници нема једнога великог словенског племена, *нема Пољака*. Онако исто, као што су Пољаци године 1867. себе искључили из словенске заједнице на московској етнографској изложби, на свесловенском конгресу у Москви, тако исто су се данас искључили из свесловенскога соколскога слета у Златном Прагу. Као што су године 1867. сви сакупљени Словени жалили, што нема Пољака у Москви, тако и данас жале, што нема Пољака у Златном Прагу. Али Пољаци тиме, што сами себе искључују из словенске заједнице, у највећој мери *шкоде сами себи*. Нека погледају на своју несретну пољску браћу у *Познањској* па им је тиме казано све. Нека Пољаци помисле, да би требало да су увек у оном друштву, где су Словени у нашој великој монархији те Словени на Балканском Полуострву, па напослетку нека Пољаци помисле, да им Руси никад не могу бити такови непријатељи, као што су им непријатељи Немци у Познањској.

Чеси су са свесловенским соколским слетом скопчали и свесловенски новинарски састанак у Прагу.

Али као круну и врхунац соколских светковина у Прагу скопчали су Чеси *откривање споменика великом Словенину, оцу чешкога народа, прваку свију Словена, неумрлом Франкишку Палацком*.

Да! Дана 16. (29.) јуна 1912. откриће се велики споменик неумрлом *Палацком* у присутности соколова из свију словенских крајева.

О! Да је данас још жив Палацки, њему би према соколским светковинама у његову Златном Прагу *канула суза радосница*, као оно што му је канула, кад је видео Словенство у Русији те кад је године 1867. држао свој значајни говор у московском свеучилишту, сећајући се прошлости Словена изван Русије и тешке њихове борбе у садашњости.

ЛИСТАК.

Ференц Молнар:

ЗА — ИЛУЗИЈУ.

(Догађај се збива у оном делу речке луке, откуда полази лађа према Опатији. Свеже хладно летно јутро. Особе: једна тридесетпет до тридесетгодишња, а у боље дане и двадесетосам-годишња дама. Данас, како се није добро испавала, биће јој тридесет четир године. Један мушкарац од четрдесет година. С обзиром на то, да мушкарци сваке године за годину дана остаре, изузев тридесет и девету годину, код које се обичавају две три године зауставити, тих четрдесет година вредило би и међу браћом четрдесет и две).

Госпођа: Врло ме весели, што Вас овде нађох. Путујете у Опатију?

Господин: Јесте.

Госпођа: Онда смо још један сат заједно. Веома радо разговарам с Вама. У свему је две недеље дана, како сам Вас добротом свог супруга упознала, али ја осећам, као да смо већ од хиљаду година добри пријатељи. То до душе врло прозајично звучи, но да се ја лепше знадем изразити, писала бих подлиске.

Господин: (смешкајући се, наклони се).

Госпођа: Толико фине психологије научих од Вас, да ми се готово завртио мозак. Па онај лепи, мали догађај, што га јуче испричасте . . .

Господин (скромно): Ох!

Госпођа: Тада већ наканих, да Вам у замену и ја испричам врло леп, врло фин, врло отмен догађај . . .

Господин: Изволите, молим.

Госпођа: Који се догодио са мном. Врло давно: биће томе већ десет година. Али живи у мени, тихи живот живи у мом срцу.

(Улазе на белу лађу).

Господин: Дакле да чујемо!

Госпођа: Кажем, биће томе већ десет година. У пролеће је било. Борављах месец дана у Опатији. Чеках свог супруга, који ми је обећао, да ће доћи по мене и одвести ме натраг у Пешту, но место њега стиже тек брзојав, да не може доћи, и нека путујем сама. Спремих се дакле, уђох у купé првог разреда и кренух пут Пеште!

(Пауза).

Господин: Па онда?

Госпођа: Ту треба да малко саберем мисли. Од Реке даље наиме дође у мој купе један поручник, тек не знам право, да ли код Пласа или Локва. На некој мањој станици.

Господин: Свеједно.

Госпођа: Право имате. Доста је, да уђе. Нас двоје сеђасмо у купеу, он и ја. Млад часник, што га тек пробише брци, и свежа лепа млада дама. Та последња бејах ја. Тиме, што рекох, да има томе већ десет година, узех себи право на то, да се назовем лепом.

Господин (у такву случају обичну удворност збије у овај један глас): Ох!

Госпођа: Поручник је испрва разгледавао крај а затим се почео занимати за мене. Било је и вредно. Красно мало одело било је на мени, знате: онако загасито плаво . . . но то је споредно. Очијукати стаде према мени. А ја сам се правила, као да читам новине, али сам пазила на њ. Дуги, од целог једног дана, пут био је преда мном, на један цео дан бејах затворена с тим часником у једну покретну ћелију, дакле ме је занимала та ситуација. То ми не може нико замерити.

Господин: Боже сачувај!

Госпођа: Но, а за тим наступише разне промене. Влак је заокренуо, а сунце је почело грејати поручника. Он устане и промени место. Седне према мени. И стаде ме посматрати. А имао је врло жарке очи. Пре као да ме питао очима: »Милостива госпођо, допуштате, да Вас посматрам?« Затим је почео молити. Овако је гледао: „Јесте ли опазили, да Вас заљубљен посматрам? Осећате ли, да је овај тихи моменат бацио у моје војничко срце искру неугасивих жеља? Смилујте ми се, госпођо!“

Господин: А Ви?

Госпођа: Ја сам спустила новине. Тиме рекох: »Спремна сам, да се ствар даље тако настави. Ето, одложих застор, који нас је растављао, не бојим се Вашег погледа.« Захвалним погледом он је одвратио. Затим му обећање читах из очију: »Госпођо, из захвалности остаћу господин и не ћу ићи даље од разговора очима.« Једним погледом захвалим му на том.

Господин: Но, па је ли одржао реч?

Госпођа: Немојте бити нестрпљиви. Хајдемо лепо редом. Дуго ме гледао скромно, с поштовањем, сањалачки. Побожно ми је посматрао лице. Затим му је пао поглед на моју руку, неким врло финим, удивљеним осмехом као да рече: „Ала је то лепа мала рука!“ Затим ми погледа ципеле, стидљиво, озбиљно, како то прави мушкарци знаду гледати оно, што није њихово. До краја их промери, поглади својим погледом, обујми их, загрли њиме. Тад сам опазила. Ах!

Господин: Шта сте опазили?

Госпођа: То, да: „Ах!“ То је тако нежном, угодном, немом, врло малом вамерком гарнирано „ах“, што

После московске изложбе од године 1867. живео је Палацки још девет година те је умро године 1876. Ожалошћен је легао у гроб, јер баш онда су услед дуализма и превласти Немаца започела *гоњења* Чеха и других Словена у другој половини наше монархије. Та су гоњења трајала десетинама година. Али су Чеси и други Словени тешку борбу јуначки издржали. Немци су данас у Чешкој потиснути те данас видимо *победу словенске нацијоналне мисли*. Да је Палацки доживео данашње велико славље у Златном Прагу са свесловенским соколским слетом, њему би, као оно године 1867. у Москви, из ока канула суза радосница.

Али зато се данас сваки Словенин тамо са далекога Дона и тамо са далеких брегова Црнога Мора дубоко клања пред споменником неумрлога *Франћишка Палацкога* те му кличе одушевљено: Слава!

Данашњи велики свесловенски соколски слет у Златном Прагу има не само тај значај, што показује солидарност, показује *заједницу младога Словенства*, које се ујединило у *Соколству*, са великим самопоуздањем у своју умну и физичку снагу, него тај велики соколски слет има и свога *културног* значаја. Словенски Соколи по оној изреци: mens sana in corpore sano корачају напред са другим европским културним народима, указујући на своју умну и физичку снагу, указујући на оно, што им је најмилије, на *обрану свога словенског бића*.

Срби из свију крајева, учествујући у великом свесловенском соколском слету у Златном Прагу, осећају се као честице великога Словенства те кличу браћи Чесима: На здар! Да сте здраво, браћо Чеси!

П—Д.

Избори за епархијску скупштину.

У јучерашњем смо броју известили читаоце „Браника“, да су у Сомбору и у Темишвару при изборима за епархијску скупштину антирадикали однели победу.

По завршетку пак јучерашњега броја добили смо из *Велике Кикинде* два телеграма, од којих један гласи: **„Ниједан радикал није изабран за члана епархијске скупштине“** а други: *„Самосталска листа световних 28, свештеничких 14 епархијских заступника сјајно победила.*

У *Старом Бечеју* је изасланик епархијског административног одбора опште познати радикал новосадски учитељ Милан Ђ. *Ћосић*, којем је био задатак само да испита веровнице, нашао побуђен, да, примивши furtim од неког Молца протест против петровоселских изборника, начини цумбус те да Петровоселчанима оспори право на избор, ма да је добро знао, да су Петровоселчани од административног одбора били припуштени избору. Ћосићев недостојни поступак је огорчио и најприсебније и најхладнокрвније учеснике те су се оштро дигли против те самовоље тако, да је Ћосић најзад морао напустити седницу а за њим су онда изашли сви радикали. За тим се под председништвом најстаријег учесника седница конститујише, изабравши за председника родољубивог сенћанског велепоседника г. Јоцу *Вујића*. Под његовим се председништвом приступи избору скупштинара за епархијску скупштину те акламацијом, једногласно, буду изабрани ова осамнаесторица: др Миладин *Свињарев* из Новог Сада, проф. Марко *Вилић* из Новог Сада, др Паја *Мартиновић*, др Владан плем. *Војновић* и др Душан *Јојкић*, адвокати, сва тројица из Ст. Бечеја, Аца *Белић*, ратар из Ст. Бечеја, др Момир *Павловић*, адвокат из Сентомаша, Стеван *Јасник*, апотекар из Сентомаша, Неца *Дунђерски*, економ из Сентомаша, Аркадије *Павловић*, управитељ-учитељ из Сентомаша, Тоша Бугарски, трговац из Петрова Села, Глиша *Ковачев*, ратар из Петрова Села, Слободан *Матић*, штедионички благајник из Мола, Милош *Бешлин*, штедионички благајник из Аде, Јоца *Вујић* и Миладин *Лалић*, велепоседници из Сенте, Владимир *Војновић*, трговац из Фелдварца и Јован З. *Медурић*, учитељ из Турије. Избор је, као што рекосмо, извршен једнодушно, но све да радикали и нису кукавички узмакли, већином би победила била листа свесних и солидних елемената.

У старобечејском срезу су антирадикалски свештеници изабрали између себе деветорицу за епархијске скупштинаре — радикалски свештеници нису се ни појавили — а свесно учитељство, којега је било 26 на броју, једногласно је изабрало антирадикала фелдварачког учитеља Ђорђа *Малешевића*.

Накнадно добисмо из *Велике Кикинде* ове извештаје:

Великокикиндска црквена скупштина изабрала је **једногласно** за епархијске скупштинаре: Марка *Богдана*, Луку *Мајинског*, дра Живка *Богдана*, дра Саву *Пушника*, Шандора *Будишина*, Новака *Трифунца* и Милана К. *Петровића*.

Резултат избора је ово:

I. Свештенство је у сва четири протопрезвитерата победило радикалне кандидате. а) У бечејском срезу су изабрани девет свештеника. б.) у жабаљском срезу су изабрани 10 са саразмером 14: 10. в) у новосадском срезу су изабрани 6 са саразмером 13: 6. г.) у сомборском су изабрани 6 са саразмером: 13 : 11. Дакле свештенство је дало свега 31. II. учитељство 2 а радикалима 2. III. Световњаци у Бечеју 18 нерадикала. У Новом Саду радикала 5, у Сомбору радикала 6, у новосадском протопрезвитерату 12, у сомборском протопрез. 12, проф. колегија новосадска изабрала је Стевана Миловановa 1, у препарандији мушкој је радикал 1, у женској нерадикал 1, патронат гимн. је изабрао нерадикала Тону Хаџића 1. Од четир проте два су нерадикали, један радикал, један неутралан. Свега нерадикала 56 а радикала 39.

У Жабљу су близанци. Брадваровић није хтео да пусти Надаљчане, да гласају. Радослав Николић, изборник ђурђевачке општине, се оградио против насиља.

Прота Папић се после изјаве Николићеве обесмртио, рекавши глупост: да је само Админ. Одбор позван да буде тумач закона. Другим речма: Саб. Одбор је нула. Николић је на то изјавио, да за општине не могу бити обавезне наредбе Адм. Одбора, кад Адм. Одбор са своје стране изјављује да за њега нису обавезне наредбе и законска наређења Саб. Одбора. Са свим право. О избору и епарх. скупштинара и изборника има да решава епарх. скупштина а не Адм. Одбор. Ко је то учио радикале и проту из Жабља, да је ст. Адм. Одбор највећа сила и да може радити шта хоће? Бадава, код лудих људи не можеш ти тражити паметна посла! Како Адм. Одбор да тражи, да их слушају општине кад он не слуша Саб. Одбор? Он даје пример и на њега ће се угледати општине те ће они сами обавити избор. Тако би и ту. У изборној дворани су под Симом Вуксановим као најстаријим писменим изборником наши људи почели избор. Дали су веровнице. Свега 40. Требало је 41 да буде, али је Тима Лалић отишао за Голеш Планину. Издао је браћу, који су га бирали. Тако је постао чурушки Вук Бранковић. Без њега смо остали само на 40 те смо се тако изједначили са радикалима.

Ови су као изборници предали своје веровнице: *Чуруг*: 1. Сава Јакић, 2. Марко Перић, 3. Блажа Ђукић, 4. Стева Ромчев, 5. Марко Тапавица, 6. Живан Срећков, 7. Никола Каленић, 8. Глиша Панков, 9. Паја Доловац, 10. Тоша Попов, 11. Стеван Вујков, 12. Станко Ратков, 13. Душан Давидовац, 14. Јоца Ђукић. *Господинци*: 15. Сима Вуксанов, 16. Ђока Локић. *Ђурђево*: 17. Лука Отић, 18. Сима Савин, 19. Радосл. Николић, 20. Мита Мушицки, 21. Јован Врбашки, 22. Марко Бокшић, *Кај*: 23. Милан Суботин, 24. Ђура Радукин, 25. Гавра Максић, 26. Пера Ботошки, 27. Милош Мандић, 28. Милош Радин. *Горњи Ковиљ*: 29. Стева Јованов, 30. Стев. Грлић, 31. Лука Мишић, 32. Павле Верначки, 33. Милан Нешин, 34. Пера Паунић. *Доњи Ковиљ*: 35. Мика Ћулум. *Надаљ*: 36. Арон Сиришки, 37. Сава Бабић, 38. Тодор Пејић, 39. Младен Старчев, 40. Ст. Петровић.

Избор је текао у највећем реду. За епарх. скупштинаре су изабрани: 1. Др. Ђока Тапавица, 2. Др. Рада Каленић, 3. Др. Лаза Марковић, 4. Др. Миливој Григоријевић, 5. инж. Миливој Матић, 6. Паја Доловац, 7. Живан Срећков, 8. Душан Давидовац, 9. Сима Вуксанов, 10. Радослав Николић. 11. Лука Отић, 12. Сима Савин, 13. Гавра Максић, 14. Милош Руботин, 15. Лука Мишић, 16. Милан Нешин, 17. Стеван Јованов, 18. Мика Ћулум, 19. Стева Петровић, 20. Арон Сиришки.

Прота Папић се и при избору показао, као што не би требало. Он је позван, да даде свој протопрезвитерски печат, што он не хтеде учинити. Он заборавља, да он није позван, да ускраћује. Он је био и видео избор. Споредно је, да ли му се тај избор допада или не.

га кажемо онима, који нас одвише чврсто загрле. Но не изговорих то речима, тек погледом.

Господин: А војник?

Госпођа: Војник се је сјајно понео. Није употребио то на зло. Како ме је тужно погледао, као да каже: „Колика штета, што се никад, никад не познасмо нас двоје, који толико пристајемо једно уз друго, који се погледима разумемо!“ И опростио се.

Господин: Како?

Госпођа: Очима. Озбиљни, лепи, без пожуде опросни пољубац тисну ми на чело, наравно погледом. Затим је гледао тужно, као да каже: „Неверморе . . . Неверморе . . .“.

Господин: Неверморе?

Госпођа: Јесте. »Никад . . . Никад . . .“ У Загребу изађе. Тешким боним уздахом гледала сам за њиме. Фина, отмена душа била је то, није гледао више на влак. Отишао је. Нестало га. Никад га после не видех. Али ћу му спомен чувати за навек, тако пријетичан тако красан био је то састанак. Поштујем, љубим тог војника, па растужим ли се због чега, на њега мислим. То је био један од изванредних мушкараца, с којима се у животу састадох. И смем рећи и то: тај мене љуби највећма на свету. Поштено, жарко, самозатајно, мужевно. Касније мало те се не заљубих у њега. Но, свеједно. Прошло је. Леп догађај а он прави јунак.

Господин: Хвала!

(Велика тишина).

Госпођа: Изволите?

Господин: Хвала. Хвала лепо!

Госпођа: На чему захваљујете?

Господин: На лепој критици, што је изрекосте о мени.

Госпођа: Како? . . . О Вама?

Господин: О мени, о мени. Онај поручник бејах ја.

(Велика тишина. Госпођа побледи. Господин сегне у џеп, извади лисницу, из које узме комад плава папира и за даљег га разговора грчевито држи у рукама).

Госпођа: Шта је с тим папиром?

Господин: Ништа. Већ ћу Вам показати касније . . . можда . . .

Госпођа: Ви сте дакле били онај поручник?

Господин: Ја. Има четири године, што иступих из војске. Ја сам био. Код Пласа уђох, у Загребу сиђох. С наранчасто жутим овратником.

Госпођа (уплашено): Јесте!

Господин: Но, видите!

(Врло дуга пауза).

Госпођа: Ви сте то били? То је страшно!

Господин: Ни најмање страшно. За мене барем није.

Госпођа: Одмах . . . одмах ми је . . . одмах ми је био тако познат Ваш поглед . . .

Господин: Зар не? О, врло се добро сећам. Но тек сада се почињем још боље сећати. Ја сам наиме већ давно читаву ствар био заборавио.

Госпођа: (жалосна).

Господин: Јер . . . јер ја нисам имао велика узрока, да се тога сећам. Ја сам наиме тада путовао к својој заручници у Загреб.

Госпођа: Благи Боже!

Господин: И . . . ја . . . нисам тако разумевао оне погледе. Кад сам Вам посматрао руку, мислио сам на то, да је отац моје заручнице шкрт човек. Све могуће неприлике прави због кауције. Горко сам се смешкао. Ви сте држали, да се смешкам због Ваших малих руку . . .

Госпођа: Јесте.

Господин: А зашто гледах на Вашу руку, у ципеле? Кад се човек јако замисли, заустави му се око на нечем. Исто тако могао сам гледати и на светиљку. Када гледах на Ваше ципеле, уозбиљих се, но у томе није било ни поштовања ни мужевности. Тада помишљах, да ће озбиљне запреке настати мојој женидби, ако њезин отац остане и надаље такова тврдица. „А онда, шта ће бити са мном?“ питах сама себе и немирно кружах погледом по Вама од горе до доле, као онај, који ради нечега лупа главу. То је било онда, кад сте Ви опазили оно: „ах!“ Но увидех, да без кауције нема среће, да је свему крај, не будем ли данас јак и одважан. Уздахнух, сабрах се и мишљах: »Било како било!« Ви сте држали, да тиме хоћу да кажем: „Колика штета, што не можемо бити своји!“

Госпођа: Боже мој! Боже мој!...

Господин: Влак је јурио даље и ја помишљах, да би отац већ дао новац, кад би га хтео дати. Дакле, кад није дао до сад, не ће га ни дати. Тужно гледах преда се. То је био „nevermore, nevermore“. „Никад“. Али то »никад« тицало се кауције.

Госпођа: Грозно!

Господин: А онда у Загребу, пре него што сиђох, рекох у себи: „Овде смо, сад се има одлучити, хоће ли моја бити девојка или не. Хајдемо напред, у борбу!“ Уздахнух тешко. Сиђох, отидох, ни да се осврнем. То је био онај уздисај, који се у Вама још данас одзива а то значи, да се не осврнух, што је на Вас толико деловало.

Госпођа: Нечувено!

Господин: Не бих се раскринкао, јер сматрам, да није хумано, рушити илузије другога. Но ипак сам то морао учинити, јер не могу трпети, да уживам ово незаслужено поштовање, љубав и сећање од стране отмене госпође.

(Зећути уз велику позу).

Госпођа: Но, то је, да се човек заплаче. Дакле, Ви сте били тај војник?

Господин: Ја. Наранчасто жу-

То ће решити епарх. скупштина, а не он, прота Папић!

Ето то је резултат избора. Према свему у епархијској скупштини имамо ми 56 а радикали 39. Свега има 95. Шта ће бити са Жабљем — решиће епархијска скупштина.

Автономна панама
у Карловцима — Сијону.

— Посвећено свима онима, којима је у истини стало до реда. —

V.

И кад се *овако* што може догодити у Карловцима — Сијону —, седишту средишних наших власти, може се представити: шта се све догађа по другим општинама нашим!

Па није само автономна панама у Карловцима наступила у црквеној општини у новчаном погледу — њеном иметку и његовим руковањем, којој је, као што рекосмо, главни кривац прота Јеремић, него је његовом кривицом наступила она и открила се и на црквеном пољу.

По постојећим уредбама окружне су проте дужне да сваке године обиђу и сва парохијска звања, да их савесно прегледе и опажене мане да уведу у за то одређени протокол.

Истина за то прегледање немају посебне награде, али им се исплати пут установљеном таксом од сваке општине по 10 Круна за подвоз, а они на дан обиђу по 2--3 општине, а подједно се мало код свештеника и прочасте.

Познато је, да је прошле године умро прота-парох карловачки Васа Константиновић. Као парох карловачки био је пуних 25 година, те је за то време морао имати какву такву парохијску архиву, о којој се имао прота Јеремић годишње уверавати, у каквом се стању и где се налази.

Прота Васа је лежао нека три месеца дана и знало се, да ће умрети. Па прота Јеремић — знајући, да се његова архива не налази у цркви, где јој је место, него у кући његовој и да он нема супруге, *није се побринуо, да се она пренесе у цркву и преда његовом личном помоћнику.*

Али се побринуо, да уз личног помоћника добије у администрацију поп Васину парохију, па иако је није правомоћно примио, побира све приходе.

А последица тог његовог немара и невршења дужности му та је, *да после смрти проте Васе није нашао ни један акт из његове архиве, осим неколико архијерејских божићних поздрава.*

Може ли бити веће несавесности вршења поверене му дужности од овог примера и веће бруке и срамоте!

Ова је брука равна бруци, да покојни парох лаћарачки Младен Ђекић није скоро целе године ништа уводио у матице, што се догодило за време проте Јеремића администрације митровачког протопопијата.

Па као што је иста брука остала некажњена, наравно да ће и ова проћи, јер врана врани не боде очи.

Ево, и ова је брука и срамота показала и открила у свој наготи својој плодове данашње наше автономије и жалосног стања и на чисто црквеном пољу.

Овај нам пример доказује, да је наша црква сама себи остављена, јер кад један окружни прота није био у стању, да за толико година свога протопоповања у седишту свога протопопијата пронађе оно, што се тек по смрти проте Васе испоставило, *онда је то не брука и срамота, него и грех вапијући на небо.*

И ми, у место да настојимо сви од реда — бар наше власти — да по општинама буде реда, а тако исто и у цркви, ми се прогањамо и свађамо као жути мрави, те у партијској борби и заслепљености обневидели смо и изгубили сваки стид и осећање, те и не видимо, каква се чуда и покори догађају по нашим општинама и како поједини бездушници упропашћују општинско имање, које често предајемо вуцима, да га чувају.

У место да лечимо зло, што нам је пред очима, ми допуштамо и добро плаћамо, да нам којекакви ветропировићи, па чак и један Авдо Хасанбеговић, соле памет уздизањем радикалске странке — њихова Саборског Одбора — а нападањем самосталне странке — данашњег Саборског Одбора.

Или зар то није атентат и на здрав разум и на поштење, кад он смеде у 14. броју »Српског Гласника« за о. г. рећи и ово: „— — Где самосталци уплету своје прсте и дочепају се власти, тамо видимо насиље, чудо и покор, па тако и у српској народно-црквеној автономији.

„Вечити савез самосталаца са калуђерима, уперен против радикала, бије автономију у главу. Калуђери се осилили па се понашају као паше према раји. Самосталци сели крај масних лонаца па својим „добротворским“ рукама награђују своје и капом и шаком.“

И то се рече у радикалском листићу, кога издржавају већином оне радикалске старешине, за које је на последњем сабору доказано, какве су они грдне штете починили као чланови Саборског Одбора, и који имају захвалити само мекуштву и неодлучности самосталаца, да многи нису отишли у госте Костићу у Митровицу.

С тога ми подижемо свога гласа јавно против поменутих невршења дужности окружног проте Јеремића, који се овамо направио у Архидијецези правим автономним неким пашом, те тера ћеф и освету преко чланова епархијских власти над својим противницима и који учествује тако рећи у свима седницама — и кад му је ред и кад није и масира чланове.

Доста је било његовог пашовања и крајње је време, да му се забрани не само учествовање у седницама, кад му није ред, него и да се не измотава по канцеларијама епархијских власти и распитује за ово-оно и пожурује решење ове-оне ствари, односно експедовање решења.

Епархијске власти и њене чиновнике треба на миру оставити и нико не треба да их узнемирује, и кад они немају смелости, да му то у очи кажу, ево му ми не у име њихово велимо, него у своје име, јер видимо, *шта* он ради и како им досађује.

Како нема изгледа, да ће административни одбор чинити нужне кораке у реченом погледу и настојати, да се тачно испостави стање у карловачкој општини, кривци пронађу и казне, штета надокнади, дужност ће бити Саборског Одбора, да у своје време прихвати карловачку панаму у своје руке, те да њени чланови успоставе право стање и да се правди задовољи.

А тако исто и да ће конзисторија позвати проту Јеремића на одговорност, што је пропустио известити је, да прота Васа било да није имао никакве архиве, било да је после његове смрти уништена, уверени смо, да ће Његова Светост као председник конзисторије знати, шта му треба чинити.

Ми ову ствар изнесосмо на јавност, да и она покаже лицемерност наше автономије и да је крајње време, да ми једном почнемо друкчије радити, а во первих: *да сваки у автономији од позваних треба што већма да врши припадајуће му право контроле.*

Па како нема изгледа, да ћемо ми скорим доћи до сабора, који ће хтети и смети установити сталне средишне власти, *без којих не може бити никада реда*, а код нас слабо ко од позваних чини своју дужност контролну, а најмање проте окружне — с врло малим изузетком —, а јерархија је у првом реду одговорна и пред Богом, црквом, народом и повесницом за ред у својим епархијама; *то је дванаести час, да се покрене из свога досадашњег мртвила и парламентарног схватања своје дужности.*

Њена би најсветија и најпреча дужност била, да одреди своје поверенике, једног од свештенства а једног од световњака — који би имали прегледати пре свега протопопска звања — где би понајвише неуредности нашли, јер има, прота који немају ни домовног протокола, који незаконити децу уводе у протоколу крштених као законити, па и т. д. — а затим парохијска звања и општине, те све, што би нашли, да прибележе и известе је о правом стању.

И кад би се *ово* урадило, видело би се, *какви* смо ми и *какви* су плодови наше хваљене автономије!

Политички преглед.

— Угарски сабор. Око саборске зграде је јуче опет стојао кордон војника, полицајаца и жиндармерије. Већ око полак десет појавише се у велику броју чланови странке рада. Гласови, да ће неискључени опозицијонарци доћи у саборницу те онде поновити бурне призоре, исказали се као неистинити. Пред десет сахата дођоше опозицијонарци по пљуску, али их војнички кордон опет не пропусти. Они онда уз познате протесте оду у клуб пучке странке. Саборски председник гроф Стеван *Тиса*, чим је отворио седницу, одмах је саопштио нунцијум Горњег Дома, који јавља, да је усвојио од заступничке куће расправљене и поднесене законске предлоге, који ће се сад подастрти Његову Величанству ради превишње санкције. За тим министар-председник Ладислав плем. *Лукач* подноси превишње ручно писмо, којим се сабор одгађа до 17. септембра. Краљево ручно писмо узима се с хомагијалним страхопоштовањем на знање па се упућује Горњем Дому. На предлог председника грофа Стевана Тисе решава се, да се прва седница после ферија одржи 17. септембра пре подне а на дневном реду да буде установљење првих агенада. Председник моли пуномоћ, да о рођендану Његова Величанства буде тумач честиткама заступничке куће угарског сабора. Сви посланици устају и дуготрајно кличу: éljen! За тим председник у опширну говору укаже на догађаје у последњем саборском заседању па рече, како је заступничка кућа угарског сабора била поприште бурним дебатама, каквих већ годинама није било; страсти су сад ускиптеле али се он нада, да ће на јесен почети успешно заседање, најпосле пожели посланицима сретне ферије па закључи седницу а посланици га акламирају усклицима: éljen Tisza!

— Један ружан призор у српској Скупштини. Београдски „Трговински Гласник“ јавља ово:

„Г. Рад. *Агатоновић*, народњачки посланик, говорећи јуче по по-

---

ти овранник, једна златна звезда. Од Пласа до Загреба.

Госпођа: Тако је. И штета, што је тако. Толико је било слатко, волети тог војника.

Господин: На жалост, милостива госпођо . . .

(Лађа се већ приближава опатијској луци).

Госпођа: Жалосно. Жене тек у такову случају науче, да мушкарац тек онда заврећује љубав, кад себи уобразимо у њему разна лепа својства. Оличимо га лепим бојама, а онда се заљубимо у њега. У нама је извор свему, што можемо љубити. Осветлимо се светлошћу душе, а онда се сунчамо на тој светлости. Ово, што данас наседох, страшно је. Тек један моменат је утешан.

Господин: А тај је?

Госпођа (мирно): А тај је, што од целог догађаја ни једна реч није истинита.

Господин: Изволите?

Госпођа: Ни једна реч. Прексутра стићи ће мој муж, од њега можете сазнати, да никада још у животу не путовах између Реке и Пеште, јуче превалих први пут тај пут.

Господин: А . . . онда . . .

Госпођа: Не муцајте! Данас сам први пут видела Реку. Цела припоповетка с поручником је лаж. Сведок је мој муж, с којим већ шеснаест година увек заједно путујем. Ви сте насели. Даћу ја већ Вама, рушити илузију.

Господин: Хм. Сад бих био попарен. Попарен бих био једном лажи, да нисам био на опрезу. Но, на срећу, био сам. (Развије плави папир, што га је до сад држао у руци): Ево, тај папир ми је у руци, откада говорим.

Госпођа: Шта је с тим папиром?

Господин: Тај папир је доказ, да сам ја сместа знао, да изволевате лагати. Јуче пре него што отпутовах ил Пеште, уредих своје ствари и међу осталим исплатих своју . . . војно-опросну таксу. Ето, писмено о томе (Предаје јој).

Госпођа: Што је то?

Господин: То је намира на петнаест круна, исплаћених у сврху војно-опросне таксе, истављена на моје име. То доказује, да никада у своме животу нисам био војник, дакле ни поручник, ни наранчасте ни лимунове боје.

Госпођа: Дакле сте лагали?

Господин: Јесте. Но одмах, како почех лагати узех у руке овај папир и тиме доказујем, да нисам зато лагао, да учиним себе интересантним, већ зато, да измамим од Вас, да опровргнете причу о поручнику. То постигох. Хвала! Тако треба поступати са женским лажима.

Госпођа: То писмо доказује, да Ви нисте били војник?

Господин: Наравно (Гледа поносно).

Госпођа: Хвала! Колика срећа, да је све при руци. Молим Вас, дајте ми моју торбу, доле је међу осталима.

Господин: (донесе је): Је ли то?

Госпођа: Јесте. (Отвори је. Извади дебелу књигу из ње). Изволите. Шта је томе наслов?

Господин (прочита): „Дневник“.

Госпођа: То наиме увек собом носим, да не дође у непозване руке . . . (Пролиста). Хиљаду . . . осам сто . . . деведесет и . . . шест . . . ту је. Изволите. Допуштам, да ову једну страну прочитате. Ту је потанко описан догађај с поручником, тако, како Вам то исприповедих.

Господин (погледа): Дакле је ипак истина?

Госпођа: Ено Вам доказа!

Господин: Заиста. Сад сам опет попарен. А зашто сте то пре опорекли?

Госпођа: Јер без тога никад не би изашло на видело, да сте Ви лагали. Али ја измамих од Вас војно-опросно признање и сад ми је илузија опет читава. Тек једно ми реците: је ли Вам случајно пао на ум наранчасто жути овратник? Јер, као што то можете видети из мог дневника, поручник је имао наранчасто жут овратник.

Господин: Пре десет година била је на Реци регимента с жутим овратником. Зато рекох.

Госпођа: Хвала! (Лађа пристаје).

Господин: Љубим руку! (Хоће да оде).

Госпођа (ухвати га): Чекајте мало. Још нешто да Вам речем. Никада не настојте, оперисати лажима према жени. То је једнако ономе, као да јој се издајете. И никад више не дирајте у моје илузије. Јер лако можете увидети, да их тако лако не напуштам. Ми залазимо у скрајности, ако нам се дира у илузије. А будући да илузија није ништа друго, већ угодна лаж, ми смо приправне, ма и десет неугодних слагати, само да нам једна угодна остане. Од лажи живимо и лажима се бранимо. „Tout est mensonge!“ каже песник, а кад то каже, такођер лаже. Сад можете отићи. С Богом! Па пуштајте на миру наш занат!

(Пође обалом. Господин намргођено гледа за њом).

С мађарског.

дне у скупштинској седници о зак. предлогу о ванредним кредитима, рекао је, да он г. мин. војном, генералу Рад. *Путнику*, не би дао ни једно пиле да чува. Г. Путник је тада рекао: „Г. Агатоновић може имати о мени мњење какво хоће. Он је човек од просвете, он је професор, али та просвета још није била кадра, да са њега скине *свињске штроке.*“ Затим је г. Путник отишао у министарску собу, а г. Агатоновић је рекао: „То је господо, *сиљив магарац*, који је то могао да каже.“ Г. Кацлеровић је добацио: „Зар тако може да говори представник витештва, па кукавички да побегне у собу?“ Г. Павле Маринковић је рекао: „Па ово није Сливница. Зашто бежи министар војни?“ Потпредседнак Скупштине, г. Ј. Чорбић, прекинуо је тада седницу и рекао, да ће се овај сукоб на данашњој седници расправити. На данашњој седници г. Ст. Рибарац, народњак, тражио је, да се г. министар војни лично извини Скупштини за увредљиве изразе, које је употребио. Г. др. М. Ђ. Миловановић, председник мин. савета, изјавио је: да не може бити речи о каквој личној извини г. Путника, јер је г. Путник прво увређен. Овај инцидент у Скупштини може се загладити само брисањем увредљвих речи из скупштинског записника. Г. Анд. Николић изјавио је, да се слаже са г. Миловановићем, али пошто неки посланици не пристају на овакову солуцију, то ће се ово питање решити на сутрашњој скупштинској седници.“

Вести из места и из народа.

Нови Сад, 15. јуна 1912.

— **Награђени Срби стрелци.** Приликом утакмице у стрељању голубова, коју је бачки стрељачки клуб приредио у Новом Саду у прошлу суботу и недељу, добио је *прву награду* г. Иван *Полит.* Награда је велик сервиз за тој од сребра у орману од махагонског дрвета. Другу је награду добио опет Србин г. др. Стева *Максимовић*, велики поседник из Сомбора, у износу од 200 круна. Трећу награду, статуу од бронзе на мраморном постољу, добио је такође г. др. Максимовић. Наши млади Срби однели су дакле победу на тој утакмици.

— **Лепо дело младе Српчади.** Срби ученици и Српкиње ученице краљевске реалне гимназије у Сремској Митровици, свесни о том, да је и српска омладина дужна поднети онај део народних брига, који на њу спада, послали су као свој видовдански дар 76 К 68 п. сиромашним школама будимске епархије. Прилоге су скупиле међу друговима и другарицама: Емилија *Војновићева*, ученица I. б. разреда; Марта *Војићева*, ученица II. а. разреда; Олга *Адамовићева*, ученица III. реалног разреда и *Јелка Радошевићева*, ученица IV. гимназијског разреда. Евала!

— **Српско просветно девојачко васпиталиште Свете Мајке Ангелине у Будимпешти** опет је добило велик дар од свога оснивача и добротвора Лазе *Дунђерског*, који је овај пут васпиталишту поклонио 130.000 круна. Тиме је Дунђерски за овај корисни женски завод приложио већ близу пола милијона круна те га је потпуно осигурао, а на родитељима српске деце је сада, да се добро уређеним заводом користе. Свакако је то боље, него да се женска деца дају у туђинске заводе, у којима се уче свему другоме, само не српскоме духу. Васпиталиште Мајке Ангелине се руководи у српском духу те су му до сада била поверена женска деца из угледних српских кућа, а родитељи су били са заводом врло задовољни, јер осим што завод одговара народним захтевима спремањем будућих српских жена, одговара такођер свима користима, које пружају најмодернији несрпски слични заводи. Завод има своју кућу у Будимпешти (IV. Váczi utcza 63.), која ће се према потреби употребити цела за васпиталиште, које на мртвој стражи Српства тежи да очува српски дух у српских женскиња. Овај српски завод на домаку нове школске године српским родитељима најтоплије препоручујемо.

— **Забава у Чуругу.** Чурушко друштво »Коло« приређује у недељу, 17. (30.) о. м., концерат с игранком у корист оснивању друштвене књижнице. На концерту ће тамбурашки збор »Лира« свирати марш краљеве гарде од Сташе Биничког, ловачки збор из Веберова »Вилењака«, Мокрањчева »Лем-Едима«, потпури из Еркелова »Бана Банка« и смесу српских песама а Јоца Млинко Мимикин из Мола певаће уз тамбуре Племкетову напитницу из Флотовљеве »Марте.«

— **Отварање железничке пруге међу Бајом и Апатином.** Део пруге међу Бајом и Апатином, који лежи међу Бајом и Сомбором преко Бездана, отвориће се већ 1. јула а онај део, који лежи међу Апатином и Сомбором, биће отворен у септембру ове године.

— **Са српског прстена.** Г. Јоца Н. *Недељковић* из Вршца верио се ово дана са госпођицом Смиљком *Вујићевом* из Сомбора. Сретно!

— **Девојачко Васпиталиште Св. Мајка Ангелина у Будимпешти** *(VI. Váczi utca 63. II. em.)* прима пријаву за школ. год. 1912|13., на захтев родитеља шаље заводске проспекте и даје обавештаје.

5—60

НОВЕ КЊИГЕ: Др. М. Тривунац: *О Немцима* К 2·50. — *Злашни Праг, илустровано*, 30 фил. Гершић: *Свешозар Милешић*; *О години 1848.* — *Дела Ђуре Јакшића* К 15· Шаље, и на отплату, издавач: **Напредак — Земун.**

Новости са стране.

— **Осуђен убица.** Јављају из Рима, да је потпоручник *Пашерно*, убица грофице Тригона, осуђен на највећу казну, на доживотну робију.

— **Нападај енглеских сефраџета против Лојд Џорџа.** Вође сефраџета већ су притворене, да одседе свој затвор од девет месеци због тога, што су разбијале излоге, а сефраџете, које су у слободи, извадиле су из олупинарнице старо своје ратно оруђе. Као што је познато, њихов се метод састоји у томе, да јавно руже и инзултују министре. Недавно се на домаћој игранци код министра-председника Аскита десило такво нешто. Пре неки дан опет јурнуле су на државног хазнадара Лојд Џорџа. Хазнадарови земљаци су у Кекстн-Хаолу приредили добротворан базар. У предсобљу наједаред неколико женских дочекаше Лојд-Џорџа па га стадоше гурати те га догураше до неких врата. Једна га је женска зграбила за руку, друга је по што по то гледала да му цилиндар збаци с главе а остале су се дерале: „Кад ћете већ једаред поднети законски предлог о женском изборном праву?“ Приређивачи базара и детективи похиташе хазнадару у помоћ те га ослободише из руку мегера. Кад је за тим Лојд Џорџ сео на автомобил, сефраџете се стадоше дерати: „Живео!“ Полиција је махните жене кратко време задржала, али ниједну није уапсила. Сефраџетска удружења изјављују, да далеко стоје од тог инзулта, да о њему ништа не знају и да жале, што се је то десило. Лојд-Џорџ је наиме у целом кабинету једини, који се заузима за женско изборно право, па ипак су ратоборне сефраџете баш њега узеле на нишан, ко би их знао, за што.

Нашим поштов. претплатницима.

Многи од наших претплатника, и поред опомене нису одговорили својој дужности: са шиљањем претплате. С тога их још једаред учтиво молимо и опомињемо, да нам што пре пошљу дужну претплату. После још једне опомене обуставићемо им шиљање листа.

Администрација.

НОВИЈЕ.

Тулон, 14. јуна. Приликом вежбе у пуцању на оклопници „Jules Michelet“ експлодирао је топ те озледио двадесет и једног матроза, од ових петорицу тешко.

ТЕЛЕГРАМИ

УРЕДНИШТВУ »БРАНИКА«.

Немци у Аустрији против Чеха.

Беч, 15. јуна. Немачке странке љутито осуђују пут министра просвете *Хусарка* у Праг на свесловенски слет и на откривање споменика Франћишку *Палацком.* Немачки радикали предлажу, да отворено ваља устати против прорачунске провизорије. Влада је немачким странкама изјавила, да је министар Хусарек у Праг отишао као приватан човек, да проучава музеје и да учествује у соколском слету. На то се на заузимање немачких радикала синоћ састао немачки национални савез те је у један сахат после поноћи закључио ово: савез најодлучније негодује то, што министар *Хусарек* учествује у прашким светковинама, али ће ипак гласати за прорачунску провизорију, ма и не из поверења према влади.

Трговина и промет.

Новосадска пијаца

8. јуна 1912.

Пшеница нова	К	21·50—·—
Пшеница средња	„	21·60—·—
Зоб	„	20·—·—·—
Јечам	„	16·18—·60
Кукуруз	„	8·60—·88
Лањик	„	30·—
Горушица	„	12·—·—·—
Пасуљ бели	„	24·—·—·—
Пасуљ жути	„	24·—·—·—
Пасуљ кулаш	„	24·—·—·—

Све од 50 кила.

Марва, свињи и живина.

Волови по кили	К	80—84
Свињи тешки по кили	1 К	—·—12
средњи „ „	1 „	—·—·—
„ лаки „	1 „	—·—96
„ мршави пар 75 — 80	„	
Гоеци по кили	1 „	90—9
Јагњци по кили	1 „	60—7
Кљукане гуске по кили	1 „	40·—
Јаја 7 комада	„	40·—

Управник: Др. Мих. Полит-Десанчић.
Одговорни уредник: Јанко Перић.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАС.

Изишла је из штампе брошира под насловом

СТИПЕНДИЈСКО ПИТАЊЕ

(као 6 свеска **ПОКРЕТА**)

цена 30 пот. Стр. 56, 8⁰.

У њој су прештампани из наших новина чланци, који претресају и расправљају ово важно питање; на крају су додате још неке нове ствари, које допуњују чланке.

Чист приход књижице намењен је школама будимским.

С погледом на ову намену, а с обзиром на важност питања, мислимо да смемо очекивати од свих и садашњих и бивших народних стипендиста, да ће енергично помоћи да се ова брошира, која је штампана у 1000 примерака, што пре растури. Цена књизи је тако мала, да књижарског рабата не можемо дати. Бившим стипендистима, којих адресе знамо, послаћемо 10 комада, с молбом, да нам одма пошљу 3 круне а они нека овај трошак накнаде од послатих им књижица. Осталу Г. Г. бивше народне стипендисте молимо, да нам јаве своју адресу, односно пошљу К 3, а ми ћемо им одма послати 10 ком. књижица.

Сад ће се на једном малом покушају видети, шта ће вредити организација српских народних стипендиста.

Новац и наруџбине нека се шаљу *Д-ру Тихомиру Остојићу*, секретару Матице Српске у Нови Сад.

Др. Тихомир Остојић,
Инж. **Миливој Матић,**
Др. Васа Јарићевић.

ОГЛАСИ.

ЛЕКОВИТО КУПАТИЛО

„РУСАНДА“

У МЕЛЕНЦИМА

(Торонталској жупанији) — у јужној Угарској

Отворено је од 1. (14.) маја до 1. (14.) септембра сваке године. Специјално лечи: **Севотине хроничну реуму, Скрофулу** у свима њеним облицима и појавама. **Кожне болести**, које нису у стању биле никакове лековите масти излечити, — нарочито Psorias и Prurigo. Код женских **неуредан крвоток**, и живчане болести. Сигуран успех у лечењу **Костобоље** Caries. Necrosis-а, у коме премашује најчувенија интернационална купатила. **Са успехом** лечи **застарели Луес.** — Станови се састоје из четири модерно удешена **хотела са 74 собе, Курсалон, кафана, изврсна кухиња, добра музика, цветни парк**, са удобним клупама, — **гласовир, куглана, билиард** стоји на расположењу купалишним гостима. — Ближа извешћа и проспекте на захтев и бесплатно шаље **управа купатила „Русанде“** 205 54—

Из петроварадинске краљевске повлашћене трговачке школе.

У кратким наставним течајевима темељита наобразба у двоструком књиговодству усмено или писмено за господу, госпође и девојке. Улаз и испит у којој бачкој јавној трговачкој школи у свако доба. — Успех на испиту гарантујем тиме, што ћу вратити хонорар. — Писмена извешћа само уз ретур-марку.

Проф. Ј. МОГАН.

323 3 3 **Нови Сад. Футошка ул. 104.**

ПРОМЕСЕ

Аустр. кредит срећке

од године 1858.

Главни згодитак		К	300.000·—
1	„	по . „	60.000·—
1	„	по . „	30.000·—
2 згодитка		по . „	10.000·—
2	„	по . „	4.000·—
3	„	по . „	3.000·—
3	„	по . „	2.000·—
35 згодитака		по . „	800·—
3352 згодитка		по . „	400·—

Жребање 1. јула 1912. године.
Цена К 20·—

Бечко-комуналне срећке

од године 1874.

Главни згодитак		К	300.000·—
1	„	по . „	20.000·—
1	„	по . „	10.000·—
5 згодитака		по . „	2.000·—
12 згодитака		по . „	500·—
2180	„	по . „	340·—

Жребање 1. јула 1912. године.
Цена К 18·—

издаје

МЕЊАЧНИЦА
ЦЕНТРАЛНОГ КРЕДИТНОГ ЗАВОДА
деон. друштво
у Новом Саду.

*) Поштом шаљемо поруџбине само кад нам се новац унапред пошаље заједно са 35 пот. за поштарину.

Власник и издавалац: Деон. друштво Браник.

Парна штампарија д. д. Браника у Н. Саду.